

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt torsdag den 13. marts 2025

Sag BS-48884/2024-HJR

Ankestyrelsen
(advokat Inge Houe)

mod

A
(advokat Kirstine Kryger Dyekjær, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten i Aarhus den 18. januar 2024 (BS-39353/2018-ARH) og af Vestre Landsrets 5. afdeling den 18. april 2024 (BS-5908/2024-VLR).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Jens Peter Christensen, Kristian Korfits Nielsen og Ole Hasselgaard.

Påstande

Ankestyrelsen har nedlagt påstand om, at statskassen i sagsomkostninger skal betale Ankestyrelsen et efter Højesterets skøn fastsat beløb højere end 50.000 kr.

A har nedlagt påstand om stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Sagen for Højesteret udspringer af en hævet sag ved byretten, der angik, om Ankestyrelsen skulle anerkende, at A den 22. oktober 2013, hvor han var i praktik hos et VVS-firma, fik en arbejdsskade, og om sagen som følge heraf skulle hjemvises til fornyet behandling ved arbejdsskademyndighederne.

Forud for sagen ved byretten havde Arbejdsmarkedets Erhvervssikring anerkendt, at ulykken den 22. oktober 2013 var en arbejdsskade. As varige mén efter

arbejdsskaden blev fastsat til 5 %, og godtgørelsen herfor blev fastsat til 43.000 kr. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring tog ikke stilling til spørgsmålet om tab af erhvervsevne, idet den administrative behandling heraf ikke var afsluttet. A mente, at méngraden på 5 % var for lavt sat og påklagede afgørelsen til Ankestyrelsen. Modsat Arbejdsmarkedets Erhvervssikring fandt Ankestyrelsen, at der ikke var tale om en arbejdsskade.

Den 16. oktober 2018 anlagde A sag ved Retten i Aarhus med påstand om, at Ankestyrelsen skulle anerkende, at A den 22. oktober 2013 fik en arbejdsskade, og at sagen som følge heraf skulle hjemvises til fornyet behandling. Sagens værdi var i stævningen opgjort til 131.850 kr. A anførte herom følgende:

”Det er ikke muligt at opgøre sagens værdi på nuværende tidspunkt. Det er dog sagsøgers opfattelse, at hans mén mindst udgør 15 % af 879.000 kr. i alt 131.850 kr.

Sagsøger er netop tilkendt førtidspension men før Retslægerådet har udtalt sig til sagen er det ikke muligt at vurdere, om sagsøger har pådraget sig et erhvervsevnetab.”

Med henblik på at fastlægge sagens værdi nærmere opfordrede Ankestyrelsen i svarskriftet A til at oplyse, hvilken erstatning det blev skønnet, at han ville oppebære, hvis han fik medhold i sin påstand.

Den 19. maj 2021 afgav Retslægerådet udtalelse i sagen. Retslægerådet vurderede bl.a., at symptomerne opstået ved hændelsen den 22. oktober 2013 burde være af forbigående karakter.

Under den efterfølgende skriftveksling i sagen for byretten gentog Ankestyrelsen sin opfordring vedrørende sagens værdi.

A anførte bl.a.:

”Denne sag drejer sig om, hvorvidt den arbejdsskade, sagsøger ubestridt var udsat for den 22. oktober 2013 har medført varige gener for sagsøger i form af varigt mén og erhvervsevnetab.

...

Sagsøger gør gældende, at der er årsagssammenhæng mellem skaden og hans gener i ryggen og at han har pådraget sig et varigt erhvervsevnetab pga. ulykken.

...

Der er dog ikke under sagsbehandlingen hos Arbejdsmarkedets Erhvervssikring eller Ankestyrelsen indhentet økonomiske oplysninger og spørgsmålet om erhvervsevnetab har slet ikke været prøvet, ligesom det ikke har været skriftveksling eller bevisførelse under denne sag derom, da sagen udelukkende handler om anerkendelsen, altså årsagssammenhæng mellem skaden og sagsøgers gener i dag.

Jeg har derfor ikke et mere kvalificeret grundlag at opgøre sagens værdi på end det i stævningen anførte.”

Ankestyrelsen mente, at sagens værdi måtte være betydelig højere end 131.850 kr. og anførte bl.a.:

”Sagens værdi må derfor være betydelig højere end de angivne 131.850,00 kr., da skaden efter As opfattelse er medvirkende årsag til sagsøgers førtidspension, hvilket vil svare til et erhvervsevnetab i området 75-90%.

Det er Ankestyrelsens opfattelse, at sagens værdi nærmere kan fastsættes ud fra et erhvervsevnetab på 75 % og en årsløn på 350.000,00 kr. Den månedlige ydelse vil således være 20.363,00 kr.

Sagens værdi må derfor rettelig være 2.443.560,00 kr. (den månedlige ydelse x 12 x 10)”

Hovedforhandlingen i sagen ved byretten var oprindeligt berammet til mandag den 27. februar 2023. Torsdag den 23. februar 2023 oplyste A, at han på grund af jordskælv var nødt til at rejse til Tyrkiet for at hjælpe sin hustru og sine børn, og hovedforhandlingen blev derfor aflyst. Den 20. april 2023 blev sagen på ny berammet til hovedforhandling den 31. januar 2024. Den 10. oktober 2023 hævdede A sagen.

Retten i Aarhus traf den 18. januar 2024 afgørelse om sagens omkostninger. Af byrettens kendelse fremgår:

”Da sagsøger har hævet sagen, skal han betragtes som den tabende part og således betale sagsomkostninger til modpart.

Parterne er ikke enige om sagens værdi, der i stævningen er opgjort til 131.850 kr. Retten tager herefter udgangspunkt i denne værdi, jf. principperne i FM 2018.217, U 1982.261/1 H og FM 2021.24. Der findes ikke grundlag for at fravige dette udgangspunkt.

Herefter og ud fra sagens forløb og udfald kan et beløb til dækning af Ankestyrelsens udgift til advokat passende fastsættes til 50.000 kr. Beløbet er inkl. moms, da Ankestyrelsen ikke er momsregistreret. Beløbet betales af statskassen, da A er bevilliget fri proces.”

Ankestyrelsen kærede byrettens kendelse til landsretten og nedlagde i den forbindelse påstand om, at statskassen skulle betale 230.000 kr. inkl. moms i sagsomkostninger til Ankestyrelsen, subsidiært et lavere beløb efter landsrettens skøn, dog højere end 50.000 kr. Landsretten stadfæstede den 18. april 2024 byrettens kendelse. Af landsrettens kendelse fremgår:

”Sagen vedrørte for byretten, om Ankestyrelsen skulle anerkende, at A den 22. oktober 2013 fik en arbejdsskade, og om sagen som følge heraf skulle hjemvises til fornyet behandling.

A hævede sagen, og kæremålet angår fastsættelsen af sagsomkostninger til dækning af Ankestyrelsens udgifter til advokat. Sagsomkostningerne skal betales af statskassen, da A har fri proces.

Som det fremgår af retsplejelovens § 316, stk. 1, erstattes som sagsomkostninger de udgifter, der har været fornødne til sagens forsvarlige udførelse. Udgifter til advokatbistand erstattes med et passende beløb. I landsretspræsidenternes vejledende takster tages der ved fastsættelse af et passende beløb til dækning af sagens forsvarlige udførelse ved advokat udgangspunkt i sagens værdi.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring anerkendte ved afgørelse af 17. maj 2017, at A den 22. oktober 2013 havde været udsat for en ulykke, og at det var en arbejdsskade. Ved afgørelsen blev det varige mén fastsat til 5 %, og godtgørelsen herfor blev fastsat til 43.000 kr. Denne afgørelse klagede A over, og ved afgørelse af 23. oktober 2017 ændrede Ankestyrelsen afgørelsen således, at der ikke var tale om en arbejdsskade.

Sagens værdi var i stævningen opgjort til 131.850 kr. svarende til en godtgørelse for varigt mén på 15 %, og sagen har for byretten alene vedrørt spørgsmålet om, hvorvidt der var tale om en arbejdsskade.

Landsretten finder, at der efter den nedlagte påstand sammenholdt med indholdet af afgørelserne fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring og Ankestyrelsen ikke er grundlag for at tilkende sagsomkostninger med udgangspunkt i en sagsværdi på 2.575.410 kr., som ifølge Ankestyrelsen svarer til et erhvervsevnetab på 75 %, men at sagens værdi skønsmæssigt kan fastsættes som i stævningen.

Herefter og på baggrund af oplysningerne om sagens forløb og karakter finder landsretten ikke grundlag for at forhøje byrettens omkostningsafgørelse.

Landsretten stadfæster derfor byrettens kendelse.”

Anbringender

Ankestyrelsen har anført navnlig, at når sagens værdi ikke kan bestemmes på grundlag af påstanden i stævningen, skal sagsøgeren anslå værdien så nøjagtigt som muligt, og om fornødent ansætter retten denne værdi efter et skøn, jf. retsafgiftslovens § 3, stk. 4. Efter forarbejderne til retsafgiftslovens § 3, stk. 4, opgøres værdien af en sådan anerkendelsespåstand som den økonomiske interesse for sagsøger/sagsøgte i, at retsstillingen mellem parterne bliver eller ikke bliver som påstået.

A anså sig for berettiget til godtgørelse for varigt mén og erstatning for erhvervsevnetab, hvis han fik medhold i sin påstand om anerkendelse af arbejdsskaden. Værdien af sagen om anerkendelse af hans arbejdsskade må derfor fastsættes skønsmæssigt på baggrund af disse ydelser.

Retslægerådet udtaler sig om den medicinske årsagssammenhæng og aldrig om størrelsen af erhvervsevnetab. As synspunkt om, at opgørelsen af den reelle sagsværdi måtte afvente Retslægerådets udtalelse, har derfor ikke noget for sig.

Ankestyrelsen har forgæves anmodet A om at komme med sit skøn over værdien af erstatningen for erhvervsevnetab. I fraværet heraf har Ankestyrelsen skønsmæssigt opgjort sagens værdi til 2.443.560 kr. (den månedlige ydelse i erstatning for erhvervsevnetab \times 12 måneder \times 10 år) med tillæg af værdien af méngodtgørelsen, 131.850 kr., i alt 2.575.410 kr. Det er muligt, at værdien under hensyntagen til efterfølgende fremkomne oplysninger skal være lavere. Værdien er dog, uanset om årslønnen og erhvervsevnetabsprocenten sættes lavt, ikke 0 kr., jf. vedrørende årsløn UfR 2010.1537 H. A angav selv, at han anså sig for berettiget, hvorfor tabet er mindst 15 %.

Sagens omkostninger skal udmåles på baggrund af en sagsværdi, der også indeholder værdien af erstatning for erhvervsevnetab. Herudover skal der lægges vægt på, at der kun var 1 arbejdsdag til hovedforhandlingen på tidspunktet for aflysningen. Sagen var derfor færdigforberedt, og af den grund skal der tilken- des fuldt proceduresalær, jf. bl.a. UfR 2014.2860 H. Da sagen har været forelagt Retslægerådet, bør salæret endvidere fastsættes i den øverste del af pågældende interval.

A er på grund af bevillingen af fri proces fritaget for at betale retsafgift, jf. retsplejelovens § 331, stk. 1, nr. 1, og retsafgiftslovens § 9, stk. 1, nr. 2. Allerede derfor har byretten ikke beregnet og opkrævet en retsafgift, der kan anses for at være en accept af opgørelsen af sagens værdi. Desuden er retsafgiften ved prøvelse af myndighedsafgørelser fast og uafhængig af sagens værdi, jf. retsafgiftslovens § 2, stk. 3.

A har anført navnlig, at han kan tiltræde, at sagens værdi i en anerkendelsessag som denne skal opgøres så nøjagtigt som muligt, jf. retsafgiftslovens § 3, stk. 4, hvilket han har gjort. Da retten har accepteret værdiansættelsen, er den også bindende ved omkostningsafgørelsen efter retsplejelovens § 316, stk. 1, og allerede derfor skal landsrettens afgørelse stadfæstes.

Såfremt Højesteret ikke måtte være enig heri, skal omkostningerne fastsættes skønsmæssigt til et passende beløb med udgangspunkt i sagens værdi, jf. retsplejelovens § 316, stk. 1, og i denne sag indgår erhvervsevnetab ikke i værdien.

Det er ikke muligt i en sag om anerkendelse af en arbejdsskade at forholde sig til opgørelse af erhvervsevnetab, når Arbejdsmarkedets Erhvervssikring og Ankestyrelsen ikke har forholdt sig til dette spørgsmål, og når sagens materielle indhold ikke indeholder noget, som kan belyse værdien af et eventuelt erhvervsevnetab. As subjektive opfattelse af, at arbejdsskaden er medvirkende årsag til, at han tilkendes førtidspension, er ikke nok til, at sagens værdi skal opgøres som om, at han er tilkendt førtidspension på grund af skaden.

Ankestyrelsens angivelser af årsløn og erhvervsevnetabsprocent er udokumenterede og uden støtte i sagens dokumenter. Der er således ikke grundlag for at forhøje sagens værdi med et fiktivt beløb for erhvervsevnetab.

Såfremt Højesteret ikke måtte være enig i ovenstående – og dermed tager udgangspunkt i en højere sagsværdi – skal der også tages hensyn til sagens omfang og kompleksitet. Sagen har været simpel med et kortfattet spørgetema til Retslægerådet, som der blev opnået enighed om, uden det var nødvendigt at skriftveksle derom, ligesom der i sagen kun har været udvekslet stævning, svarskrift og en meget kortfattet replik. Retssagen handlede kun om anerkendelse af arbejdsskaden og ikke om erhvervsevnetab.

Højesterets begrundelse og resultat

Spørgsmålet er, om der er grundlag for at forhøje sagsomkostningsbeløbet på 50.000 kr., som Ankestyrelsen er tilkendt af byretten og landsretten. Der skal i den forbindelse bl.a. tages stilling til, hvilken sagsværdi der skal anvendes ved fastsættelsen af sagsomkostningsbeløbet.

Ved fastsættelse af sagsomkostninger skal der i almindelighed tages udgangspunkt i sagens værdi, men der må samtidig tages hensyn til bl.a. sagens karakter og advokatarbejdets omfang.

Den anlagte sag angik, om Ankestyrelsen som påstået af A skulle anerkende, at han havde pådraget sig en arbejdsskade, og om den pågældende arbejdsskadesag som følge heraf skulle hjemvises til fornyet behandling hos arbejdsskademyndighederne. I stævningen til byretten var det om sagens værdi anført, at det ikke var muligt på dette tidspunkt at opgøre denne, men at sagsværdien mindst udgjorde 131.850 kr. svarende til en godtgørelse for varigt mén på 15 %. Det var desuden anført, at det ikke ville være muligt før Retslægerådets udtalelse at vurdere, om han havde pådraget sig et erhvervsevnetab.

A, som var meddelt fri proces, hævde sagen, efter at Retslægerådet havde afgivet en udtalelse i sagen, og inden der skulle have været hovedforhandling. Byretten bestemte herefter, at statskassen skal betale 50.000 kr. i sagsomkostninger til Ankestyrelsen til dækning af advokatudgifter. Landsretten stadfæstede byrettens omkostningsafgørelse.

Byretten og landsretten har ved afgørelsen af spørgsmålet om sagsomkostninger som sagsværdi anvendt det nævnte beløb på 131.850 kr. angivet i stævningen. Ankestyrelsen har anført, at der skal anvendes en højere sagsværdi ved omkostningsfastsættelsen, fordi A ud over mén godtgørelse ifølge sin egen opfattelse ville have været berettiget til erhvervsevnetabsersstatning, hvis han ikke havde hævet sagen og havde fået medhold i sin anerkendelsespåstand om, at der var tale om en arbejdsskade.

Højesteret tiltræder, at der ikke er grundlag for at tilkende sagsomkostninger med udgangspunkt i den beregning af en sagsværdi på ca. 2,5 mio. kr., som Ankestyrelsen fremlagde for byretten og landsretten, og som bygger på en forudsætning om, at A havde et erhvervsevnetab på 75 % og en årsløn på 350.000 kr.

Der har for byretten og landsretten ikke foreligget andre oplysninger eller beregninger, der kan danne grundlag for at skønne over størrelsen af en eventuel erhvervsevnetabsersstatning.

På den baggrund og efter det i øvrigt foreliggende finder Højesteret, at byretten og landsretten har været berettiget til ved afgørelsen af spørgsmålet om sagsomkostninger at tage udgangspunkt i en sagsværdi, der skønsmæssigt er fastsat til beløbet på 131.850 kr. angivet i stævningen.

Der er heller ikke andet grundlag for at tilsidesætte byrettens og landsrettens afgørelse om, at sagsomkostninger på 50.000 kr. udgør et passende beløb til dækning af Ankestyrelsens advokatudgifter.

Højesteret stadfæster derfor landsrettens kendelse.

THI BESTEMMES:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger for Højesteret til den anden part eller statskassen.